

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Tomáše Foltase a soudců Mgr. Davida Hipšra a Mgr. Lenky Krupičkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 5. 2021, č. j. 18 A 22/2021 - 17,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se u Městského soudu v Praze (dále též „krajský soud“) domáhal ochrany proti nečinnosti žalované při poskytování informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o svobodném přístupu k informacím“). Společně s žalobou podal žalobce také žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Krajský soud shora označeným usnesením zamítl žalobcovu žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Usnesení krajského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je v plném znění dostupné na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

II.

[2] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu obsahově podřaditelných pod § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že se dlouhodobě věnuje legislativě v oblasti veřejné správy a průběžně se domáhá poskytnutí informací o činnosti žalované, zejména pak stran činnosti organizačních složek žalované. Je názoru, že žalovaná se dopouští destrukce informační povinnosti. Krajský soud pak nesprávně zamítl návrh na osvobození a ustanovení zástupce. Obecně poukázal i na podjatost. Navrhl,

aby Nejvyšší správní soud zrušil shora označené usnesení krajského soudu a následně věc přikázal jinému senátu téhož soudu.

III.

[3] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že s ohledem na usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19 (podle něhož v případech, kdy kasační stížnost směřuje proti procesnímu rozhodnutí učiněnému v řízení o žalobě, jakým je také usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, nemusí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem a není povinen hradit soudní poplatek) netrval na podmínce zastoupení advokátem a úhradě soudního poplatku (srov. rozsudky ze dne 21. 6. 2017, č. j. 3 As 116/2017 - 20, ze dne 28. 6. 2017, č. j. 4 As 114/2017 - 63, ze dne 24. 1. 2019, č. j. 7 As 537/2018 - 14, ze dne 22. 11. 2018, č. j. 7 As 353/2018 - 38, atp.).

[4] Nejvyšší správní soud poté posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.“

[7] Krajský soud v napadeném usnesení přiléhavě odkázal na existující judikaturu kasačního soudu, ze které vyplývá, i když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namíste přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odepřít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah k podstatným okolnostem účastníkovi životní sféry (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66 atp.).

[8] V dané věci krajský soud srozumitelně a přesvědčivě zdůvodnil, proč stěžovateli osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Přitom poukázal především na množství soudních řízení, která stěžovatel vede ve věcech souvisejících s žádostmi o poskytování informací s tím, že ani právě projednávaná žaloba zjevně nemá zásadní dopady do jeho životní sféry. Nejvyšší správní soud se s tímto posouzením krajského soudu ztotožňuje a v plném rozsahu jeho odůvodnění přejímá. Nad rámec toho (a v souladu se svou judikaturou) dodává, že stěžovatel má sice nezpochybnitelné politické právo žádat povinné subjekty o informace, avšak to neznamená, že v takovém množství sporů, které stěžovatel před správními soudy vede, musí být vždy osvobozen od soudních poplatků. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho úřední činnosti známo, že stěžovatel svými žádostmi o informace zahrnuje jak povinné subjekty, tak správní soudy (jen Nejvyšší správní soud eviduje již více než 400 řízení, v nichž stěžovatel vystupuje jako účastník řízení). Jakkoliv soudy nemohou bránit stěžovateli v tom, aby se domáhal svého politického práva a z něj tvrzených nároků soudní cestou, s ohledem na popsané skutečnosti je zcela na místě, aby nesl s tím spojené výdaje na úhradu soudních poplatků (srov. body 11 a násl.

pokračování

nedávného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021 - 12, jakož i navazující rozsudky ze dne 18. 8. 2021, č. j. 3 As 209/2021 - 17, ze dne 9. 9. 2021, č. j. 3 As 209/2021 - 17, ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021 - 13 atp.). Optikou výše uvedeného nahlížel Nejvyšší správní soud na daný návrh a ztotožnil se s hodnocením krajského soudu, že v daném konkrétním případě nebyly splněny podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků. Ostatně ani v kasační stížnosti stěžovatel konkrétně neuvádí, z čeho dovozuje nesprávnost závěru krajského soudu o nedotčení jeho životní sféry. V kasační stížnosti zůstal v rovině obecných tvrzení. Řízení o kasační stížnosti je přitom ovládáno zásadou dispoziční. Obsah, rozsah a kvalita kasační stížnosti předurčují obsah, rozsah a kvalitu následného soudního rozhodnutí. Je-li tedy kasační stížnost kuse zdůvodněna, je tak předurčen nejen rozsah přezkumné činnosti soudu, ale i obsah rozsudku soudu. Soud není povinen ani oprávněn domýšlet argumenty za stěžovatele. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78 a rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 1 Afs 57/2011 - 95, ze dne 22. 4. 2014, č. j. 2 Ads 21/2014 - 20, ze dne 27. 10. 2010, č. j. 8 As 22/2009 - 99, ze dne 18. 6. 2008, č. j. 7 Afs 39/2007 - 46, ze dne 17. 12. 2008, č. j. 7 As 17/2008 - 60, či usnesení Ústavního soudu ze dne 6. 1. 2020, sp. zn. II. ÚS 875/20). V této souvislosti Nejvyšší správní soud dodává, že stěžovatel relevantně nezpochybnil ani další argumentaci krajského soudu, kterou podepřel nemožnost přiznání osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud se přitom i s touto argumentací zcela ztotožňuje, neboť má oporu v judikatuře Nejvyššího správního soudu (rozsudky ze dne 17. 5. 2021, č. j. 3 As 109/2021 - 15, ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 As 119/2019 - 15, ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021 - 13 atp.). Jak přitom soud uvedl k obdobně koncipované kasační stížnosti v nedávném rozsudku ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021 - 13, „ze stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků nikterak neplyne, že by požadované a blíže nespecifikované informace o činnosti žalovaného měly mít jakýkoliv vztah k podstatným okolnostem stěžovatelova života. Ani v kasační stížnosti stěžovatel nic takového neuvedl. Naopak jde o spory vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí, což ostatně sám v kasační stížnosti předesílá. Taková řízení má stěžovatel plně právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za stěžovatele nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků. Stěžovatel jistě může podávat žádosti o informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím a následně vést v těchto věcech soudní spory způsobem, jakým doposud činí, nemělo by se tak ovšem dít zcela neomezeně na útraty státního rozpočtu.“ Ani na základě žádné další stížní argumentace Nejvyšší správní soud neshledal nezákonnost závěru, že je namíste stěžovateli výjimečně odeprít osvobození od soudních poplatků. Obdobně viz též rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2021, č. j. 10 As 371/2021 - 11, ze dne 17. 9. 2021, č. j. 8 As 207/2021 - 15, či ze dne 16. 9. 2021, č. j. 9 As 199/2021 - 12.

[9] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být ani ustanoven zástupce pro řízení o žalobě (§ 35 odst. 10 s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Ustanovení zástupce pak nebylo možné ani proto, že v daném případě to nebylo nezbytně potřeba k ochraně stěžovatelových práv (viz § 35 odst. 10 s. ř. s.). Stěžovatel má totiž právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie (je bývalým advokátem), přičemž z četných žalob a kasačních stížností je zřejmé, že je schopen se orientovat v právním řádu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2021, č. j. 5 As 176/2021 - 15). Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že krajský soud nepochybil ani tím, že stěžovateli neustanovil zástupce.

[10] Na výše uvedených závěrech nemůže nic změnit ani argumentace stěžovatele v tom smyslu, že se dlouhodobě věnuje legislativě v oblasti veřejné správy, že byl nezákonně umístěn do výkonu trestu odnětí svobody, že dochází k destrukci informační povinnosti atp. Předmětem

soudního přezkumu je usnesení krajského soudu o nepřiznání osvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce stěžovatelů. V tomto ohledu postupoval krajský soud v souladu s právní úpravou a judikaturou Nejvyššího správního soudu.

[11] Kasační soud proto shledal postup soudu spočívající v neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce za zákonný a souladný s ustálenou rozhodovací praxí.

[12] Pokud se jedná o závěrečný návrh na přikázání věci jinému senátu krajského soudu, stěžovatel jej žádným způsobem neodůvodnil, a není tedy zřejmé, na základě jakých skutečností se ho domáhá. Soudní řád správní takový postup nezná, neboť umožňuje toliko přikázat věc jinému soudu (viz § 9 s. ř. s.), nikoliv však jinému senátu. V této souvislosti však stěžovatel nepředestřel žádnou argumentaci. Proto se soud uvedeným požadavkem blíže nezabýval (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2021, č. j. 1 As 233/2021 - 12). Obdobně lze nahlížet i na obecné tvrzení stěžovatele stran podjatosti. Stěžovatele neuvedl, v čem spatřuje podjatost, resp. kterou osobu považuje za podjatou. Z koncepce návrhu, resp. logiky věci by bylo lze usuzovat na to, že ji stěžovatel spatřuje v postupu předsedy senátu, který vydal kasační stížnosti napadené usnesení. Jak však vyplývá z právní úpravy a judikatury, důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci, resp. v jeho rozhodování (viz § 8 s. ř. s. a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2014, č. j. Nao 232/2014 - 18, ze dne 21. 10. 2014, č. j. 8 As 136/2014 - 67, ze dne 21. 9. 2021, č. j. 5 As 231/2021 - 13 atp.).

[13] Vzhledem k výše uvedenému dospěl soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[14] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.); žalované nevznikly v tomto řízení náklady nad rámec její běžné činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2021

JUDr. Tomáš Foltas
předseda senátu